



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Enchiridion Sev Manuale Episcoporum Pro Decretis in
Visitatione, & Synodo, de quacumque re condendis.**

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1650

Canonicorum munera erga Episc.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9534

- fatisfaciunt obligationi suæ. *cong. concil. 20. Apr. 1602. apud Barbof. de canon. c. 20. num. 12.*
12. Potest Episcopus cogere canonicos ad discendum cantum Gregorianum, etiam per subtractionem fructuum. *cong. eadem 9. Maj 1620. apud eundem Barbof.*
13. Alta voce debent cantare Canonici, sed non potest eos Episcopus cogere. *Cong. Rit. 23. Nov. 1602.*
14. Officium in choro dato signo est inchoandum, non expectato Vicario Generali. *eadem 2. Febr. 1606. nec est inchoandum tamen statim dato signo, sed elapsa tertia horæ parte post signum datum. eadem 3. Sept. 1605.*
15. Aquæ aspersio facienda est singillatim quibuscumque dignitatibus, & Canonicis, incipiendo ab iis, qui in dextro sunt cornu, non unico ictu in circulum. *eadem 20. Dec. 1601. pro Eccl. Perusina.*
16. Non conuenit, quod prima Dignitas celebret Missam ante processionem Sanctissimi Sacramenti, & deinde altera Dignitas minor illud gestet in processione. *eadem vltim. Jul. 1632.*
17. Diaconum & Subdiaconum in Missa debere esse eiusdem ordinis cum celebrante, & contrariam consuetudinem esse abusum censuit *eadem 7. Sept. 1593. 14. Febr. 1615. 8. Februar. 1631. 31. Mart. 1629. 8. Mar. 1631. In Vesperis seruetur ceremoniale Episcoporum. l. 2. cap. 3.*
18. Canonici non debent seruire per alios, nisi sint legitime impediti, & tunc Dignitates per Dignitates, Canonici per Canonicos. *ead. 18. Maj 1602.*
19. Vices Canonicorum, & aliorum inferiorum non suppleunt Dignitates, sed bene inferiores pro Dignitatibus. *eadem 3. Junij 1617.*
20. Si vero Dignitas ex consuetudine obtineat simul canonicatum, vel portionem, debet munera his incumbentia facere, etiamsi talia sint, à quibus Dignitates alioquin immunes sunt. *eadem 16. Maj 1601. 18. Maj 1602.*
21. Dignitates, quæ habent præbendas cum onere cantandi Euangelium: seu Epistolam, non tenentur ministrare inferioribus. *eadem 10. Ianuar. 1604.*
22. Diaconus, etiamsi sit ex Dignitatibus debet incensare alios, & incensari post
- Canonicos, & Magistratum secularem non autem Mansionarios, quos incensare debet alius Capellanus, seu Magister ceremoniarum pro loci consuetudine. *eadem 10. Jun. 1600.*
23. Cum Antiphona præintonantur: omnes ab utroque latere chori surgere debent iuxta ceremoniale, non obstante consuetudine. *ead. 23. Mart. 1602.*

Canonicor. munera erga Episcopum.

1. Episcopo celebranti, aut Pontificalia exercenti, compellantur Canonici assistere, & inseruire. *Trid. sess. 24. cap. 12.*
2. Etiam si titulo vacationis absint, & reuerentes puniat Episcopus. *Decisum refert. Garz. parte 3. capitulo 2. nu. 496.*
3. Canonici collegiarum ecclesiarum non tenentur inseruire Missæ Pontificali in aliena ecclesia, neque interesse in cathedrali in festis principalibus, deserentes ecclesiam propriam. *Congreg. Episc. 20. Julij. 1592.*
4. Assistentia, quæ fit ad Missam, & Vesperas, fiat cum Pluniali. *Congreg. Rit. 3. Augusti 1602.*
5. Assistentia duarum dignitatum ad sedem Episcopi, congruit, quando præbendæ non sunt distinctæ. *ead. 19. Maj 1607.*
6. Ut parent se Canonici ad Missam Pontificalem, & alia, provideatur, vel communi sumptu Capituli, vel alia ratione. *Prou. 4.*
7. Venientem Episcopum ad Horas canonicas debent Canonici in habitu canonicali ex ea aula, vel camera, quam ad hoc destinauerit, comitari, & deducere. *cerem. Episc. l. 1. c. 15. Canonici in hoc casu sequuntur Episcopum bini. ibid.*
8. Non debent cogi sub pena excommunicationis ad associandum Episcopum. *Congreg. Episc. 28. Maii 1584.*
9. In porta Ecclesiæ dignior ex capitulo portiget Episcopo aspersorium cum osculis. *Cærem. sup.*
10. In porta ecclesiæ collegiæ portiget ei aspersorium Prior collegiæ, non prima Dignitas in cathedrali. *Congr. Rit. 15. Martii 1608.*
11. Inchoatis Horis, si venit Episcopus, obuiam eant illi quatuor, aut quinque Canonici. *eadem 4. Julij 1615.*

- 12 Non debent assistentes Episcopo deponere illi biretum de capite, sed ipse sibi detrahat, eadem 21. Augusti 1604.
- 13 Neque debent Canonici genuflectere ad eius benedictionem. eadem 4. Maij 1612.
- 14 Ordinatio vero Canonici caput, & humeros profundè inclinant Episcopo. Cærem. Episc. l. 1. cap. 18. id est, cathedralis Ecclesiæ.
- 15 Beneficiati, & alij genuflectunt. *ibidem.*
- 16 Episcopus non debet in Ecclesia salutare Canonicos aperiendo caput, sed benedicendo manu, Congr. Rit. 10. Ianuar. 1604.
- 17 Circulus etiam faciunt ante Episcopum, cum in Secretario, vel alibi paramenta sumit. Cærem. Episc. l. 1. cap. 21.
- 18 Tum in Missa, cui interfit Episcopus, ad kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Agnus Dei. *ibid.*
- 16 Nisi adfit Legatus, vel Metropolitanus. *ibid.*
- 20 Sed ipsi soli Canonici, non autem Vicarius Generalis. S. Rit. Congr. 28. Septembr. 1630.
- 21 De supplendis vicibus Canonicorum circa Episcopum, vide Cærem. Episc. l. 1. cap. 26.
- 22 In egressu de ecclesia post concionem, si officium Missæ adhuc restat finiendum, quatuor, aut quinque Canonici associant Episcopum vsq; ad portam. si vero est finitum, omnes comitentur eum ad portam, & redeant in chorum ad Horas. Cong. Rit. 4. Julij 1615.
- 23 Si in mantello comitentur Episcopum Cardinalem, Canonici eant ante illum. eadem 4. Julij 1626.
- 24 Vicario Episcopi cantanti Missa solemnem non ministrant Canonici; neque fit circulus ante ipsum Cong. Episc. 8. Martij 1595.
V. Coadiutor Episcopi. nu. 7. 10. 13.
Functioes Episcopales nu. 17.
Subsidium caritativum nu. 11. 12.
Synodus Diocesana. nu. 19.
- accedentem, & eundem in reditu comitari. Cong. Rit. ex debito. 16. Jul. 1605. 8. Maij 1617. 19. Ianuar. 1619.
- 2 Etiam si distet per spatium 60. passuum. eadem 14. Decemb. 1602. 5. Julij 1603.
- 3 Imo & per spatium 110. passuum. ead. 10. Ian. 1604.
- 4 Item & per spatium 160. passuum. ead. 20. Aug. 1622.
- 5 Si vero Palatium longius distet, debet Episcopus associati ex aliquo loco ad hoc deputato prope Ecclesiam, vel ex atrio Ecclesiæ, aut scalis. ead. 16. Maij 1601.
- 6 Sed in solemnioribus tantum diebus, quibus cum cappa voluerit accedere ad officia diuina, vt assistat. ead. 20. Nou. 1601. 4. Julij 1615.
- 7 Canonici hæc præstent in ijs festis, quæ numerantur in ceremoniali Episcoporum. l. 2. c. 1. §. 34. ead. 18. Mart. 1623.
- 8 Et his diebus tenentur associare Episcopum, licet non vtatur cappa, quando pro loci consuetudine, aut alias vti non solet cappa, aut eius vice alium habitum deferre consuevit. eadem 8. Martij 1600.
- 9 Sed vbi est consuetudo, quòd quoties Episcopus cum cappa accedit ad Ecclesiam, etiam in festis per annum, semper eum associant à camera deputata. & in reditu vsque ad portam Palatii. ead. 20. Ian. 1610.
- 10 Quæ dicta sunt, intellige quoque de dignitatibus. eadem 21. Augusti 1601.
- 11 In alijs casibus satis est, si aliqui occurrant ad ostium Ecclesiæ, & abeuntem comitentur vsque ad ostium. ead. 20. Dec. 1601. 2. Mart. 1602. 24. Octob. 1604. 16. Dec. 1606. 30. Ianuar. 1610. 12. Mart. 1618. 19. Ianuar. 1619. 29. Maij 1621.
- 12 Debet Episcopus certam horam sui aduentus statuere, & significare. ead. 16. Maij 1601. 4. Julij 1615.
- 13 Et tunc non veniente Episcopo poterit officium inchoari. eadem 16. Iunij 1605.
- 14 Post inchoatum officium venienti Episcopo satis est, si quatuor, aut quinque Canonici ei obuiam eant. ead. 16. Iunij 1605.
- 15 Idem fiat, si post decantatum Euangelium concio habeatur, & tunc veniat Episcopus ead. *ibid.*

ADDITIO.

- 1 Tenentur Canonici in habitu canonicali accedere ad domum Episcopi, & illum associare ad Ecclesiam cum cappa

- 16 Et finita concione, si discedat tres, aut quatuor illum comitentur vsque ad portam Ecclesiæ *ead. ibid.*
- 17 Si post finitam Missam velit discedere, & Hora sit adhuc recitanda in choro, Canonici omnes comitentur eum vsque ad portam Ecclesiæ, & redeant in chorum *ead. ibid.*
- 18 Finito officio, sufficit, vt Canonici eum associant extra portam Ecclesiæ. *ead. 28. Septem. 1602. vel vsq; ad primum atriū, seu portam domus Episcopi, quando est contigua Ecclesiæ. ead. 16. Iunij 1605. 4. Iulij. 1615.*
- 19 Non tenentur omnes Canonici associare Episcopum ab eo Altari, in quo Missam planam celebrauit, ad sedem Episcopalem, si voluerit Missæ conuentionali assistere. *ead. 5. Iulij 1603.*
- 20 Neque tenentur, nisi ex vrbantate, associare Episcopum venientem ad cameram capitularem. *ead. 16. Iulij 1605.*
- 21 Dignitas tenentur associare Episcopum cum Canonicis ex debito, licet ceremoniale Episcoporum nominet tantum Canonicos. *ead. 10. Ian. 1609.*
- 22 Canonici non debent assistere hinc inde in eundo, nisi Episcopus sit paratus cum mitra. *ead. 3. Aug. 1602.*
- 23 Prima dignitas debet assistere Episcopo celebranti, etiamsi sit vnica. *ead. 12. Decemb. 1620.*
- 24 Et dum assistit, etiam in alia Ecclesia, censetur præfens in choro. *ead. 15. Mart. 1608.*
- 25 Duorum Canonicorum assistentia semper conuenit Episcopo, siue celebret ipse, siue assistat diuinis. *ead. 10. Maij 1608.*
- 26 Et eo magis, quando est paratus cum mitra. *ead. 30. August. 1602. 21. Aug. 1604.*
- 27 Et intelligitur de ordinatio loci tantum. *ead. 9. Maij 1606.*
- 28 Debent hi duo eligi ex numero Diaconorum, si præbendæ sint distinctæ. *ead. 23. Maij 1603.*
- 29 Alias duæ dignitates post primam, vel duo Canonici digniores. *ead. 1. Iulij 1601.*
- 30 Assistentes Episcopo, licet minus digni, præferuntur omnibus alijs. *ead. 18. Maij 1602.*
- 31 Et ante dignitates thurificantur. *ead. 28. Septemb. 1602. 23. Maij 1603.*
- 32 Item & ante Magistratum. *eadem 2. Mart. 1602.*
- 33 Assistens presbyter debet Episcopum thurificare ad sedem, quicumque ille sit, non Diaconus Euangelij. *ead. 19. Maij 1607.*
- 34 Consuetudo, vt Dignitates, & Canonici mitram, gremiale, baculum, thuribulum, & similia ministrent Episcopo, seruanda est. *ead. 5. Iulij 1603.*
- 35 Et Archidiaconus sustinens baculum Episcopi thurificandus est post Diaconos Assistentes. *ead. 28. Apr. 1607.*
- 36 Etiamsi sit primus Archidiaconus, & habent alias prærogatiuas. *ead. 19. Ianuar. 1608.*
- 37 Non conuenit, quòd prima Dignitas assistit Episcopo apud sedem, & secunda Dignitas pro prima pedibus impedita assistat ad altare, Episcopo Missam cantante. *ead. 3. Iulij 1632.*
- 38 Ad regendum chorum destinatus non est dimouendus à choro, vt assistat Episcopo. *ead. 6. Sept. 1603.*
- 39 Celebrantes Missam canonici coram Episcopo non debent sedere in sede cum postergali, sed in scamno oblongo tapete, vel panno cooperto in latere Epistolæ. *ead. 19. Maij 1614.*
- 40 Episcopo Missam priuatam celebranti in cathedrali non tenentur canonici assistere: si assistunt, amittunt distributiones, si eo casu absunt à choro, *Cong. cont. 17. Mart. 1619.*
- 41 Nisi ex consuetudine teneantur. *Cong. Rit. 28. Apr. 1608.*
- 42 Prima Dignitas det candelam Episcopo in festo Purific. B. V. *eadem. 28. Maij 1616.*
- 43 Et Episcopus det candelam statim primæ Dignitati ante Vicarium Generalem, *ead. 14. Iunij 1608.*
- 44 Superueniente digniore canonico, qui assistit minor, cedat illi locum assistentiæ. *ead. 20. Iunij 1609. 21. Aug. 1632.*
- 45 Assistentiæ ratio non habetur in receptione cinerum, candelarum, & palmarum, sed quilibet accipiat secundum prærogatiuam ordinis. *ead. 23. Maij 1603. modo sint omnes parati, qui præferunt alijs non parati.*
- 46 Facienti Episcopo ordinationes priuatim debetur assistentia. *ea. 19. Maij 1607.*

47 Diaconus, & Subdiaconus, accipiunt pacem ab Episcopo celebrante, post Diaconos assidentes. *ead. 15. Mart. 1608.*

Canonicorum Aedes.

- 1 **H**abitent ibi Canonici. Prou. 1.
- 2 **Q**ui foris pernoctauerit, mulctetur distributiones vnus diei. Prouinc. 3.
- 3 De nocte post primam horam sine iusta causa non exeant, & eo casu cum lumine. Prou. 1.
- 4 Si atrium claudi possit, vna clauē concludatur ab eo seruanda, quem Episcopus elegerit. Prou. 4.
- 5 Quando aperienda porta, & claudenda, itatuat Episcopus. *ibid.*
- 6 Ne locentur exteris sine licentia Episcopi. *ibid.*
- 7 Canonicorum Aedes laicis locantes cogendi sunt locare, iusta mercede, Canonici residentibus, ita vt hi præferantur alijs, cessantque omnia priuilegia inquilinatus. Decisum refert Nald. *v. canonicus num. 18.*
- 8 Reparentur fructibus præbendarum. Prou. 1.

Canonici Regulares.

- 1 **I**n actibus publicis, & priuatis sufficit, vt dimissa tantum superiori veste nigra, remaneant in rocchetto absque alio superpelliceo, si concurrant cum Cassinensibus Congreg. Episc. 1. Septemb. 1603. * Decreto impresso, & hoc illis conceditur coram Episcopo in Congregationibus.
- 2 In processionibus publicis vt possunt Rocchetto, & superpelliceo. Congreg. Rituum 28. Agust. 1628.
- 3 Non admittuntur ad concursum, neque ad curam Parochialem sine dispensatione Sedis Apostol. Congreg. Episc. 1. Sept. 1603. *v. Fidei Professio. num. 5. Index Synodalis. numero 6.*

Capellanus.

1 **S**emel examinatus, & approbatus, quo ad scientiam ab Ordinario, nulli examini deinde de scientia subijci de-

bet. Cong. Episcop. 7. Iulij 1615.

- 2 Capellani Regij subduntur Episcopis; tanquam Sedis Apostolicæ Delegatis. Trident. sess. 24. cap. 11. *v. Filij Clericorum illegitimi. num. 9. 17. 19. Hora Canonice. num. 3. Missa num. 5. 6. 7. 8. & ibi multa. Monialium Cura spiritualis. à num. 32. ad 37.*

Capitulum.

- 1 **E**piscopus potest conuocare Capitulum, & vota exquirere, & concludere, non Vicarius. Trid. sess. 25. cap. 6.
- 2 Et ad libitum, dummodo non proponat de re ad commodum suum, vel suorum spectante. Decisum refert Barbof. *alleg. 73. num. 16.*
- 3 Non in ijs casibus potest, in quibus non potest esse iudex. *ibid.* Decisum refertur *num. 18.*
- 4 Neq; potest cogere illud in Palatio suo, si fieri solet in Sacristia. Congr. Episc. 1. Februarij 1583. & decisum refert à Congregat. Conc. Trid. Zerol. *par. 2. v. Capitulum 2.*
- 5 Idem facere potest Vicarius ex causa. Cong. Episc. 16. Maij 1600.
- 6 Maior item Capituli conuocare potest, quodcumque sibi videbitur expedire pro seruitio Ecclesiæ, diebus tamen solis, & ad hoc destinatis; neque debet omittere, quando per Canonicos instatur, vt conuocetur Congreg. eadem 6. Octob. 1617.
- 7 Neque potest maior de Capitulo impedire libertatem Capitulo faciendi Decreta, nisi quantum valet pro vnico suo voto. *Ead. 15. Martij 1615.*
- 8 Neque tempore Horarum Canoniarum, potest cogi Capitulum, maxime ad exigendam rationem administrationis à Canonicis. Congreg. Conc. 1. Februarij 1593.
- 9 Nisi adsit euidentis necessitas, non fiat tempore diuinarum officiorum, sub pena, quod priuentur distributione Horarum, seu Horarum, à quibus aberunt. Prou. 1.
- 10 Neque diebus festis conuocetur, nisi probabilis causa intercedat. *ibid.*
- 11 Episcopus non habet vocem in Capitulo. Decisum refert Barb. *loc. cit. nu. 17.*
- 12 Nisi sit Canonicus, & tunc sedebit post